

Gáz és villamos energia árak várható alakulása 2023. évben

Gáz energia árak alakulása 2023.10.01.-ig:

A 2023-as gázévben várható árak bemutatása igen nehéz, közel lehetetlen feladat. Nagyon sok tényező befolyásolhatja, ráadásul a legtöbb tényezőre minimális a ráhatásunk (időjárás, háború alakulása érc). Az alábbi elemzésben szereplő prognózis a jelenlegi (2023 január eleji) állapot és egy közepesen optimista forgatókönyv alapján készült. A nemzetközi elemzések nagy része (pl. Goldman Sachs) is hasonló, bár egy kevésbé optimista forgatókönyvet valószínűsít. A várható árak feltüntetése mellett röviden ismertetjük az árakra ható főbb tényezőket, és azok változásainak hatását.

Az ár alakulásában talán a legfontosabb tényező a **politikai tényezők**. Gazdasági elemzések alapján utólag már tisztán látható, hogy az orosz fél, mint az Unió földgáz szükségleteinek közel 40 %-át biztosító beszállítója, aktívan befolyásolta az árak alakulását. 2021 áprilisáig a földgáz TTF piacon maximum 20 euro/ MWh árakkal számolhattunk. Az orosz oldalról érkező gázmennyiség csökkentésével, illetve az európai gáztőzsde működéséből adódó sajátosságok (könnyű manipulálhatóság) miatt az árak már 2021 végére 180 euro/ MWh-ra nőttek. Az ukrán-orosz háború kitörése, és az Északi Áramlat I és II véglegesnek tűnő kiiktatásával az árak bőven 300 euro/ mWh fölé nőttek. Másik oldalról a vásárlói magatartás sem volt túl ésszerű. A tározók mielőbbi feltöltése érdekében minden ország azonnal akart vásárolni földgázt és egymásra licitáltak a tőzsdei platformokon. A helyzet azonban gyökeresen megváltozott 2023 elejére, az ár 70 euro/MWh környékére esett, folyamatos esés mellett. Ennek okai:

- európai gáztározók 95 %, vagy afölötti feltöltöttsége
- európai kereslet 25-30 %-os csökkenése
- új beszerzési források megjelenése az európai piacon (norvég, észak-afrikai vezetékes gázmennyiség drasztikusan emelkedett; LNG behozatal amerikai és közel-keleti forrásból ugrásszerű növekedése)
- uniós „gázársapka” bevezetése 180 euro/MWh ár mellett

A fentiek hatására az orosz gáz napjainkban „csak” 7-8 %-ot tesz ki a felhasználásban (Déli áramlatra nem vonatkoznak szankciók, ezen jön vezetékes földgáz pl. Magyarországra). Az optimista forgatókönyv a fenti „status quo” fennmaradását prognosztizálja. Fontos információ, hogy 2023. évre új, eddig „ismeretlen” beszállító megjelenése nem várható az európai piacon, azaz a beszerzési források korlátozottak.

A forgatókönyv alapvetően nem számol a következő, esetlegesen felmerülő negatív tényezőkkel:

- világszintű ipari kereslet növekedése, kiemelten ázsiai piacon 2023-ra (minimális esély, alapvetően GDP és ipari termelés csökkenésével, illetve változatlansággal számol a Világbank a Föld országainak több mint felében)
- uniós egységes fellépés megbomlása (egyelőre erre is minimális az esély, a magyar vétót láthatóan egyre jobban kezeli politikailag az Unió)
- Déli áramlat lezárása orosz részről (ez már inkább csak lokális jelentőségű, minket jobban érintő tényező sajnos)

Legalább ilyen fontos tényező a **természeti tényező**. A január-március közötti időjárástól függ nemcsak a 2023-as, hanem a 2024-es gáz árszint is. Az egyik legfontosabb oka az európai gáztározók

jelenlegi igen magas szintű töltöttségének a történelmi melegrekordok sorozata. Ilyen meleg októberi-decemberi hónapok még sohasem voltak, és a jelenlegi januári időjárás is irreálisan meleg az évszakhoz képest. A forgatókönyvünk átlagos, évszagnak megfelelő időjárással számol.

A forgatókönyv alapvetően nem számol a következő, esetlegesen felmerülő negatív tényezőkkel:

- átlagosnál több fokkal hidegebb január és február hónappal
- huzamosabb ideig tartó (2-3 hétig) uralkodó -10 Celsius fok alatti időszakokkal

Külön pontban érdemes szólni a **hadászati tényezőkről**. Az ukrán-orosz háború elemzések szerint hosszabb ideig is eltarthat. Amíg a háború tart, illetve esetleges orosz győzelem esetén a jelenlegi orosz vezetés mellett kizártnak tűnik az orosz gázszállítások 2021-es év eleji szintjére történő visszakapaszkodása. Kellően hideg tél esetén nehéz lesz a gáztárolók visszatöltése 2023 téli időszakot megelőzően az orosz gáz nélkül. A háború eszkalálódása azonban tovább ronthat ezen a helyzeten.

A forgatókönyv alapvetően nem számol a következő, esetlegesen felmerülő negatív tényezőkkel:

- háború kiterjedése más európai országokra (reméljük ez soha nem következik be)
- európai gáz infrastruktúrát érő robbantások, szabotázsok (minél kedvezőtlenebbé válik az orosz helyzet a fronton, annál valószínűbb a forgatókönyve ennek)

Utolsó előtti pontként **monetáris tényezőket** is meg kell vizsgálni. Ebben kiemelt prioritást kap a forint/euro árfolyam. A földgáz importtermék, amelyet euroban fizet a magyar gazdaság. Jelenleg egy euro 396 forint környékén mozog, azonban nem egészen három hónapja még 432 forintot adtak egy euroért. Az erősödés egyik kiemelt okaként említik az elemzők, hogy a jegybank lényegében a devizatartalék terhére biztosítja az energiainporthoz szükséges devizalikviditást. Egész évet tekintve mi a jelenlegi, 400 forint körüli euróval számoltunk, bár egyes elemzések 380 -as árszintet valószínűsíthetnek. Forint erősödése esetén a forintban megadott gázárak így alacsonyabbak lehetnek, gyengülés esetén pedig magasabbak.

Utolsó pontként érdemes kitérni **hazánkra jellemző, specifikus tényezőkre** is kitérni. Három, kimondottan hazai fogyasztókat érintő tényezőre érdemes kitérni, amelyek jellemzően közepes és hosszabb távon érdemes figyelni:

- kötelezően megfizetendő tételek, rendszerhasználati díjak változásai: ez ugyan nem a gáz ár része, de az utóbbi félévben több brutális rendszerhasználati díj emelés, amely összességében 300-600 % közötti emelkedést tapasztalhattak fogyasztók. Továbbá megjelent új tételként ún. biztonsági készletezési díj is. A következő években további emelkedések várhatóak ezen a téren is, kiemelten 2023/24-es gázévet tekintve.
- magyarországi földgáz tárolók töltöttsége: a magyar kapacitás európai szinte is nagynak számít, kiemelten az ország fogyasztásához képest. A töltöttségi szint magas (90 % körüli), de jelenleg csökkenő trendet mutat. Nem teljesen ismert az ún. „bértárolói” kapacitásunk (Pl. Szerbia nálunk tárol legalább 1 milliárd m³ gázt). Így jelenleg a tényleges magyar készletekről nincs pontos képünk, és a meleg idő ellenére csökkenő készlet esetlegesen bértárolói készletek csökkenésével is magyarázhatóak. Amennyiben a bértárolás mértéke sokkal jelentősebb a jelenleg ismertnél, az – nagy valószínűséggel már csak 2023/24 -es gázévre vonatkozóan-
- hajdúszoboszlói gáztároló kérdése: a második legnagyobb földgáz tárolónkban felmerült a párnagáz kinyerésének lehetősége. Első körben közel 800 millió m³-ról esett szó, de a párnagáz ilyen mértékű kinyerésével maga a tározó működése is megszűnne. Így közel 2,2

milliárd, nagyon olcsón nyilvántartott földgázhoz jutna az ország, amelyet az extrém földgáz árak esetén már nem kellene kifizetni devizában. Így – megfelelő politikai akarat esetén- akár intézményi szinten „szétosztva” ezt a gázmennyiséget, tompítani lehetne a tőzsdei áremelkedést. Középtávon viszont a tározói kapacitás jelentős mértékben csökkenne

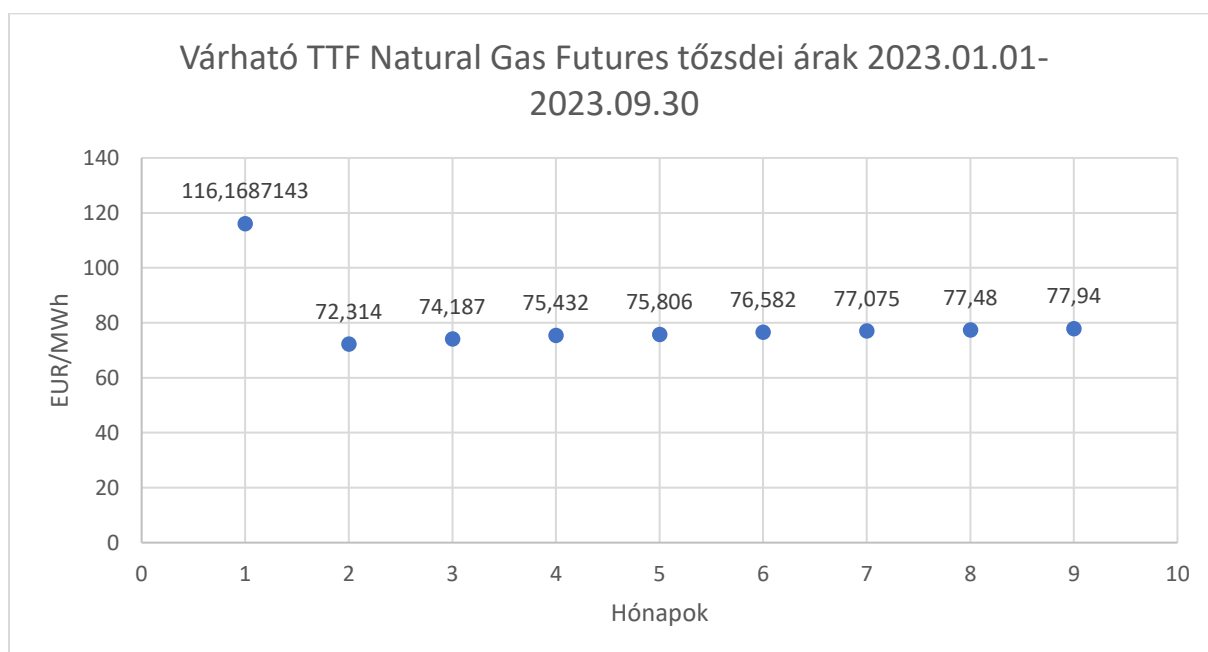
A forgatókönyvünk nem számol sem további, 2023.10.01.-et megelőző időszakra vonatkozó díjtétel emelkedéssel és tározói kapacitás csökkenéssel.

A fenti tényezőket összefoglalva látható, hogy igen sok tényező hat a földgáz árának alakulására.

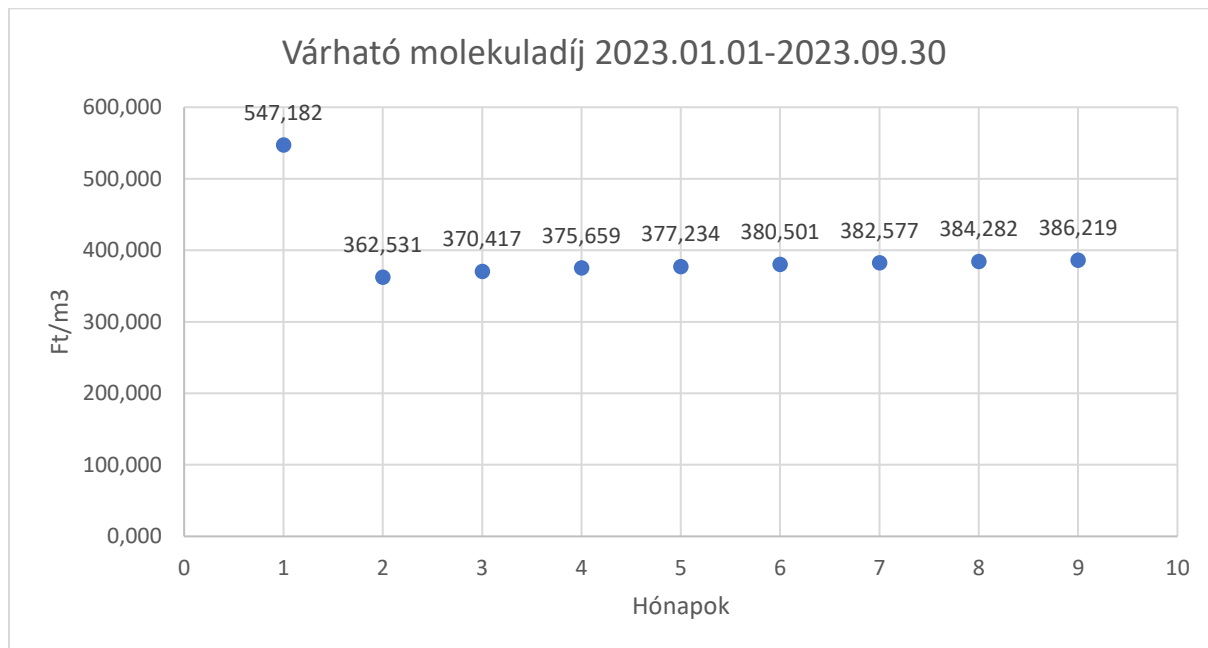
2023-as időszakra vonatkozó lehetséges árak:

COMMODITY	EUR/MWh	Spread (EUR/MWh)	Ft/euro árfolyam	Ft/m3
Január	116,1687143	13,787	400	547,182
Február	72,314	13,787	400	362,531
Március	74,187	13,787	400	370,417
Április	75,432	13,787	400	375,659
Május	75,806	13,787	400	377,234
Június	76,582	13,787	400	380,501
Július	77,075	13,787	400	382,577
Augusztus	77,48	13,787	400	384,282
Szeptember	77,94	13,787	400	386,219

A januári időszakban szereplő árak az egy hónapot megelőző időszak átlagárát mutatják. Mint az alábbi grafikonon is látható, alapvetően nem számítunk nagyobb áremelkedésre őszi időszak kezdetéig.

Ugyanez grafikonon, forintos árban kifejezve. A forintos ár már tartalmazza a szerződésben szereplő „spread (árrés) -et is. Itt mint látható, változatlan árfolyammal (400 euro/HUF) árfolyammal számoltunk.

Ilyen bizonytalan helyzetben már havi szintű prognózist is nagy merészségnek tűnik. Napi szintű prognózis pedig már lottó szintű hazardírozásnak számít. Ha azonban napi szintű adatokkal számolnánk, akkor szépen kirajzolódna egy csökkenő trend, amely a fűtési időszak végére, a betárazási időszak kezdetére átfordul minimálisan emelkedő trendbe. Általában a betárazás végeztével, a következő fűtési időszak kezdetéig az ár megint csökkenő trendet mutat. Véleményünk szerint ez az idei évben úgy változhat, hogy a földgáz ára 70-80 euro/MWh közötti sávban marad, nem csökken tovább. Hiába csökkent az európai kereslet, az új beszerzés lehetőségek minimális száma miatt további jelentősebb árcsökkenés nem várható.

Villamos energia árak alakulása 2023.12.31.-ig:

A villamos energia árak alakulására is többféle előrejelzés, forgatókönyv létezik. Az alapoknak mi a **HUDEX** Magyar Derivatív Energiatőzsde árait és előrejelzéseit vettük alapul. Maga a villamos energia ára két termék (base load és peak load) súlyozásából alakul ki. Ez minden fogyasztónál é fogyasztási hely esetében más-más súlyozással számítandó a felhasznált termék arányában. Az egyszerűség kedvéért mi most 50-50 % -al számoltunk, ugyanis a KEF portálon kiírt keret közbeszerzés is ezzel az aránnyal számol. Az árak alakulására alapvetően a gáz esetében részletesen megtárgyalt tényezők hatnak, így ezeket most nem soroljuk fel ismét. Három dolgot azonban külön ki kell emelni:

- téli csapadék mennyisége: minél több csapadék esik a Duna és a Balkán vízgyűjtő területén, annál nagyobb tavaszi olvadással számolhatunk. Így a nagyon olcsón termelő balkáni vízerőművek villamos energia termelése megnő, ezáltal a kínálat megnövelése általános árcsökkenést idéz elő eben az időszakban. Az utóbbi években minimális csapadék hullott az érintett körzetekben, így az elemzés egy átlagos évi mennyiséggel számol.
- Gáz és árampiac árazási metódusainak szétválása: uniós direktívák szerint az áram ára mindig a legdrágább forrásból előállított termék árát tükrözte. Ez a termék alapvetően a földgáz volt, ezért követte mindig a villamos energia ára a földgáz árát. Nagy valószínűséggel meg fog történni a közeljövőben a villamosenergia-piac szerkezeti reformja. Ennek alkalmazásával a két termék árainak változása kevésbé fog korrelálni egymással. A végrehajtott intézkedések hatására akár teljesen el is válhat egymástól
- megújuló energiák hasznosítása: legnagyobb potenciál ebben van, mint új beszerzési forrásban. Ennek kiaknázása azonban sok törvényhozói segítséget (szabályozási szinten) és hálózat kapacitási bővítést igényel. Az utóbbi fél évben hozott jogszabályok magyarországi viszonylatban azonban sajnálatos módon ennek ellenkezőjét mutatják.

Technikailag a 2023 Q1-es időszak „le van kereskedve” (elnézést a magyartalanságért, szakmai zsargonként lefordíthatatlan szépirodalmi magyar nyelvre), így itt a maradék három negyedév adatait tudjuk venni

Termék	Elszámolóár (EUR/MWh)
BL Q2-23	188,15
BL Q3-23	215,10
BL Q4-23	258,74
PL Q2-23	218,00
PL Q3-23	256,95
PL Q4-23	345,35

Az átlagfogyasztó alapvetően Ft/KWh értékben gondolkozik, ezért – a földgáz esetében is használt – 400 forintos árszintet használva a következő értékekben gondolkozhatunk.

Időszak	Súlyozott ár (EUR/MWh)	Súlyozott ár (Ft/KWh)
2023 Q2	203,075	89,353
2023 Q3	236,025	103,851
2023 Q4	302,045	132,8998